

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ

Бондар А. С., Петренко І. В., Губарєва А. В.

ВСТУП

Сьогодні масові спортивні заходи відіграють важливу роль у житті людей, вони є розвагою і формою активного дозвілля, засобом пропаганди здорового способу життя і популяризації різних видів спорту. Сучасне людство вже не уявляє світ без якісних, цікавих спортивних заходів, які часто переростають у справжню видовищну і незабутню подію – івент. З кожним роком вимоги до якості організації і рівня проведення спортивних заходів стають все вище, а глядачі стають все вибагливіше, саме тому, особливу увагу слід приділити сучасним технологіям організації і проведення масових спортивних заходів та пошуку шляхів їх удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що вітчизняні вчені, такі як Т. Дергачова, О. Радіонова, Т. Повлій, Н. Світайло, розглядали теоретичні основи організації спортивних подій в межах івент-менеджменту, особливості їх проведення в Україні і інших країнах світу, класифікацію івент-подій і івент технології. Більш детально питання організації масових спортивних заходів розглянуті в роботах таких вітчизняних учених, як А. Бондар, В. Гузар, Ю. Довгенько, М. Дутчак, В. Жуков, В. Затилкін. І. Петренко, В. Платонов, Ю. Шкретій та в роботах зарубіжних фахівців, таких як С. Амстронг, В. Андрефф, М. Брюн, А. Кларк, В. Ритнер, К. Робб, Ф. Шааф, де автори розглядали історичні передумови виникнення та становлення спортивних заходів і змагань, особливості і традиції їх проведення в різних країнах світу, етапи формування системи спортивних заходів і змагань в межах міжнародного спортивного руху, їх види, класифікацію, умови і правила проведення. Однак, серед великого масиву існуючих робіт, лише окремі з них присвячені пошуку шляхів підвищення ефективності організації і проведення масових спортивних заходів, що і обумовило вибір теми дослідження.

Як свідчать статистичні дані, до карантинних обмежень у зв'язку з коронавірусною інфекцією COVID-19 та до початку війни в Україні щороку збільшувалася кількість масових заходів, у середньому в них брали участь близько 70 млн громадян. У Наказі Міністерства внутрішніх справ України від 11 квітня 2005 р. № 230, зазначається, що

масові заходи – це заходи громадсько-політичного, релігійного, спортивного, культурно-видовищного характеру за участю значної кількості громадян, що проводяться з нагоди відзначення офіційних (державних), професійних, релігійних свят, пам'ятних дат, а також за ініціативою політичних партій, рухів, громадських об'єднань, релігійних конфесій, громад, окремих громадян, спортивних організацій, закладів культури тощо¹. Оскільки у даному документі не зазначено обмеження щодо кількості громадян під час проведення масового заходу, спортивні змагання та спортивні заходи можна віднести до масових заходів.

За останні 30 років визначення терміну «масові заходи» набувало різних значень. Зокрема, деякі вчені виділяють три найголовніші характерні ознаки, що присутні в кожному випадку проведення таких заходів: наявність значної кількості людей, організованість дій, наявність спільної мети². Інші науковці під масовими заходами розуміють великі громадсько-політичні, спортивні, культурні й інші заходи, у яких бере участь велика кількість учасників, туристів, гостей і місцевого населення³. Правники цей термін визначають через організаційно-правові аспекти: «Масові заходи – це організовані чи санкціоновані компетентними державними органами або громадськими організаціями дії значних груп людей, що здійснюються на основі звичаїв і проходять у громадських місцях»⁴. До основної ознаки масових заходів відносять наявність у групах людей соціальної активності, тобто ставлення до життя суспільства, у якому вони виступають як суб'єкти й носії соціально значущих норм, ідеалів, інтересів та інших людських цінностей. З огляду на це автори пропонують таке визначення: «Масові заходи – це організована, санкціонована або несанкціонована форма активних дій великих груп людей у громадських місцях із метою виявлення їхньої волі, захисту своїх прав і свобод, законних інтересів,

---

¹ Про затвердження Настанови про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку і безпеки громадян під час проведення масових заходів та акцій : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 квітня 2005 р. № 230. Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

² Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06 червня 2000 р. № 1835-III. *Відомості Верховної Ради України. 2000. № 40. Ст. 338.* Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>

³ Заросило В.В. Теорія масових заходів та їх вплив на громадську безпеку. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. 2014. Вип. 42(3). С. 122-126.

⁴ Деделюк Н. Організація масових фізкультурно-оздоровчих спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання. Луцьк : Волинський національний університет Імені Лесі Українки, 2008. 71 с.

задоволення в економічній, політичній, соціально-культурній, інших матеріальних та духовних сферах»⁵.

Відповідно до Закону України «Про фізичну культуру і спорт», спортивні заходи – це навчально-тренувальні збори, а також заходи, що проводяться організаторами спортивних заходів у межах спортивних змагань або як самостійний захід, а спортивне змагання – це спортивний захід або комплекс спортивних заходів, що проводиться організатором спортивних змагань з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам Закону⁶.

Отже можна констатувати, що «масові спортивні заходи» – це заходи спортивного характеру за участю значної кількості громадян, що проводяться з нагоди відзначення офіційних (державних), професійних, релігійних свят, пам'ятних дат, а також за ініціативою громадських об'єднань, релігійних конфесій, громад, окремих громадян, спортивних організацій, закладів культури з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання. До масових спортивних заходів можна віднести навчально-тренувальні збори, спортивні змагання, інші спортивні заходи або комплекс спортивних заходів в межах проведення спортивних змагань, або самостійно.

1. Особливості івент-менеджменту в процесі організації та проведення спортивних іміджевих заходів

Поняття «івент» походить від англійського event – «подія» і включає в себе подію, захід, церемонію та шоу⁷. Роберт Ф. Джані, один з керівників парку розваг Уолта Діснея зазначив, що «Заходи – це те, що

---

⁵ Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspect.pdf

⁶ Про фізичну культуру і спорт : Закон України / Верховна Рада України. 1994. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

⁷ Радіонова О. М. Конспект лекцій з курсу «Івент-технології» (для студентів 2-го курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа», 6.140103 – «Туризм»). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 67 с.

відрізняється від звичайного життя»⁸. Захід – це унікальний відрізок часу, що проводиться з використанням ритуалів і церемоній для задоволення власних потреб. Івент допомагає перетворити захід на незабутню подію. Діяльність з організації та управління заходами в міжнародному бізнесспівтоваристві, прийнято називати event management (англ.)⁹.

В Україні івент-менеджментом називається організація подій, він є одним із найістотніших інструментів PR, спрямованих на отримання довготривалого ефекту у формуванні іміджу підприємства, його впливу на суспільні інтереси та потреби. У наш час цей вид діяльності сформувався в окрему самостійну сферу соціокультурної діяльності¹⁰.

Організація різних видів заходів є незмінною складовою івент-менеджменту. Розрізняють наступні види заходів: свята, вечірки, зустрічі, концерти, фестивалі, карнавали, змагання, виставки, ярмарки, презентації, церемонії, інавгурації, промоакції, мітинги, демонстрації, конференції, семінари, форуми, саміти, шоу, екскурсії.

Спортивні змагання відносять до спеціальних подій, які розрізняються за передбачуваною кінцевою метою, коли акцент робиться на бажаний результат реалізації події¹¹. До спортивних івентів також відносять: мега спортивні івенти – заходи, за які країни змагаються; календарні події міжнародного та національного значення; одноразові події – «події після подій», наприклад, організовані для преси; шоу події – наприклад, перед змаганням із боксу¹².

У сфері спорту більшість спортивних заходів і змагань перетворюються у яскраві події. Сфера спорту включає діяльність фізкультурно-спортивних організацій і інших суб'єктів господарювання, які надають фізкультурно-спортивні послуги та проводять діяльність за такими напрямками, як оздоровча фізична активність, спорт у освіті та навчанні,

---

⁸ Повалій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 198 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82458/1/Povalii_management.pdf; jsessionid=DFFC6B06FDFB9F4B17C416F8114F5DF6

⁹ Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspect.pdf

¹⁰ Радіонова О. М. Конспект лекцій з курсу «Івент-технології» (для студентів 2-го курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа», 6.140103 – «Туризм»). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 67 с.

¹¹ Повалій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 198 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82458/1/Povalii_management.pdf; jsessionid=DFFC6B06FDFB9F4B17C416F8114F5DF6

¹² Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspect.pdf

масовий спорт і спорт для всіх, спорт вищих досягнень та професійний спорт^{13,14}. Фізкультурно-спортивні організації проводять все більше заходів, які впливають на формування бренду і позитивного іміджу самої організації, а часто іміджу міста, області, країни в цілому¹⁵. Сьогодні фізкультурно-спортивні організації для проведення спортивних змагань і інших заходів звертаються до івент-агентств за кваліфікованими послугами.

Івент-агентство – це спеціалізоване підприємство, яке займається організацією та проведенням івентів будь-якого масштабу на замовлення. Заходи івент-агенцій мають невелику тривалість (зазвичай, 1–4 дні) і фіксований бюджет, що фінансуються замовником / клієнтом.

Специфіка діяльності event-агенції полягає у тому, що:

- організація івентів це трудомісткий і затратний в часі процес, який тільки при грамотному і сумлінному підході може бути успішним;
- івент-агентство не організовують заходи з власної ініціативи, а працюють виключно за попередньою домовленістю з клієнтом;
- структура івент-агентств є однотипною і включає відділ розвитку, відділ по роботі з клієнтами, креативний відділ, виробничий відділ тощо¹¹.

До основних послуг, що надаються івент-агентствами, належать:

- розробка креативної концепції заходу;
- підбір та бронювання приміщень, майданчиків;
- запрошення гостей на захід;
- організаційна логістика – забезпечення транспорту, доставки всіх матеріалів і персоналу у місце проведення заходу;
- організація харчування (кейтеринг);
- підбір артистів і розважальних номерів;
- декорування приміщень заходу;
- технічне забезпечення заходу (світлове, звукове);
- виготовлення брендваної продукції;
- підбір і тренінг промо-персоналу для заходу;
- адміністрування та проведення заходу;
- підготовка фото і відео-звітів¹⁶.

---

¹³ Бондар А.С., Петренко І.В., Томенко О.А. Сучасні тенденції управління фізичною культурою і спортом в Україні. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2021. № 6(86). С. 57–63. <https://doi.org/10.15391/snsv.2021-6.009>

¹⁴ White Paper on Sport (2007). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>

¹⁵ Silva, C. N., Bucek, J. Local. Government and Urban Governance in Europe introduction. Local Government and Urban. 2016. pp. 9–32. <http://doi.org/10.1007/978-3-319-43979-2>

¹⁶ Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspect.pdf

У місті Харкові засновано інноваційну компанію «Ukraine Sport Events», яка здійснює обслуговування і організацію спортивних заходів по всій території України. У перелік її послуг входить високотехнологічний сервіс онлайн реєстрації учасників для організаторів заходів, семінарів та подій, зручний таймінг (хронометраж) для змагань, устаткування для заходів та корисні консультації. «Ukraine Sport Events» сприяє заощадженню часу на реєстрацію на будь-які види спортивних заходів. Компанія пропонує: поділ на групи, в тому числі і вікові; генерацію ваучера учасника для отримання стартового номера і багато іншого.

Учасники «Ukraine Sport Events» мають можливість реєструватися в режимі онлайн. Крім миттєвого формування фінішних протоколів, система «Ukraine Sport Events» забезпечує вільним доступом до результатів змагань в онлайн-режимі, що дозволяє завантажити електронний диплом з особистим результатом після закінчення змагань. Результати змагань усі учасники автоматично отримують у SMS-повідомленнях або листом на електронну пошту. Команда фахівців забезпечує інформаційну підтримку і консультування з усіх технічних питань під час проведення заходу¹⁷.

В Україні існує Афіша спортивних івентів «Фартлек», де можна дізнатися про актуальні події з різних видів спорту та окремих дисциплін, зокрема з: бігу, велоспорту, плавання, триатлону, дуатлону, акватлону, трейлу, OCR гонок, спортивного орієнтування. Це популярний онлайн ресурс зі зручним сучасним інтерфейсом. Статистика з ресурсів Фартлек свідчить про те, що сайт знаходиться на першій сторінці Google за запитами спортивних івентів і залучає 80 нових користувачів на день (<https://fartlek.com.ua>), кількість підписників телеграм каналу більше 2 000 (<https://t.me/fartlekua>); кількість підписників у групі фейсбук понад 500 (<https://www.facebook.com/groups/fartlekua>), кількість підписників в інстаграм понад 700 (<https://www.instagram.com/fartlekua/>)¹⁸.

У місті Харкові місцева влада опікується питаннями спортивних івентів. Так підготовкою, організацією та проведенням спортивних заходів займається Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, у складі якого управління з питань фізичної культури та спорту, яке включає відділ організаційно-масової роботи та відділ спортивно-масової роботи, а також управління менеджменту та маркетингу у сфері спорту, яке включає відділ маркетингу та PR та відділ розробки та впровадження масштабних спортивних подій.

---

¹⁷ Ukraine Sport Events / Офіційний сайт. URL: <https://sportevent.com.ua/>

¹⁸ Афіша спортівентів Фартлек. URL: <https://fartlek.com.ua/partnership-fartlek>

Основними завданнями Департаменту є:

- пошук можливостей та підготовка заявок від міста Харкова на право проведення масштабних спортивних подій і супутніх проєктів;
- проведення спортивних іміджевих проєктів міжнародного та всеукраїнського рівнів;
- просування іміджевих спортивних заходів, які проводяться на території міста Харкова, в мережі Інтернет, у всеукраїнських та закордонних засобах масової інформації;
- сприяння розбудові інфраструктури міста Харкова для реалізації спортивних іміджевих проєктів;
- забезпечення трансляції масштабних спортивних подій на регіональних, всеукраїнських телеканалах, у тому числі у мережі Інтернет;
- пошук потенційних спонсорів, грантів міжнародних організацій для реалізації спортивних проєктів¹⁹.

Статистика електронних ресурсів Департаменту свідчить про те, що вони мають широку аудиторію користувачів, так офіційний сайт Департаменту має за місяць 246 131 відвідування, за рік більше 2 млн. відвідувань (<http://sportevents.kharkiv.ua>), кількість підписників у групі фейсбук понад 6 000 (<https://www.facebook.com/kharkivsportcity/>), кількість підписників в інстаграм понад 3 000 (<https://www.instagram.com/kharkivsportcity/>); кількість підписників на ютуб-каналі 2 800 (<https://www.youtube.com/c/KharkovSportCity>), кількість підписників телеграм каналу більше 300 (<https://t.me/fartlekua>).

На офіційних ресурсах Департаменту висвітлюються основні спортивні події, в яких беруть участь спортсмени України та Харківщини, подається реклама майбутніх подій, проводиться пропаганда здорового способу життя та активного дозвілля. До війни у місті Харкові щорічно проходилося понад 500 масштабних спортивних іміджевих подій, які приваблювали тисячі учасників і глядачів, серед яких Спортивний ярмарок «Харків – спортивна столиця», Спортивний форум «Харків – спортивна столиця», Фітнес-конвенція «FIT DAY Kharkiv», «Битва корпорацій», «Харківські спортивні шкільні ліги», Проєкт «Я зможу!», «Харківський міжнародний марафон», «Фестиваль вуличних культур», змагання з триатлону «IRON WAY Kharkiv Man sprint» та ін.

Проведене опитування серед жителів міста Харкова і Харківської області показало, що 100% опитаних знають про бодай один іміджевий захід, який проводився у місті Харкові до війни. 32% опитаних брали активну участь у спортивних івентах і планують надалі долучатися до них. Серед основних завдань, які вирішують спортивні іміджеві заходи, опитані відмітили: популяризація здорового способу життя (70%),

---

¹⁹ Про Департамент / Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради. 2022. URL: <http://sportevents.kharkiv.ua/ua/o-departamente.html>

реклама виду спорту (25%), розвага та активне дозвілля (5%). Проведене опитування свідчить про ефективний менеджмент і маркетинг органів місцевої влади при підтримці івент-агентства у спільному просуванні спортивних івентів у місті та області.

На ефективність проведення масових спортивних заходів впливає ряд факторів зовнішнього середовища, які зумовлюють соціальний ефект заходу, а саме кількість залучених учасників і глядачів, обізнаність і поінформованість населення щодо впливу занять спортом на здоровий спосіб життя, надання якісних фізкультурно-спортивних послуг). На підставі проведення експертної оцінки визначено ступінь впливу факторів зовнішнього середовища на процес організації і проведення змагань (таблиця 1)

Таблиця 1

Оцінка факторів, які впливають на ефективність організації і проведення масових спортивних заходів (n=15)

№	Показники оцінки	Сума Σ	$\bar{X} \pm m$	%
1.	Підвищення ризику виникнення надзвичайних ситуацій	75	5,00 $\pm$ 0,00	100
2	Зниження рівню популярності виду спорту	68	4,53 $\pm$ 0,23	90
3.	Зручність інфраструктури спортивного об'єкта	52	3,46 $\pm$ 0,32	69,3
4.	Популярність спортсменів – учасників змагань	50	3,33 $\pm$ 0,04	66,6
5.	Ранг та/або престиж змагання	48	3,20 $\pm$ 0,32	64,0
6.	Зниження рівню життя населення	45	3,00 $\pm$ 0,00	60,0
7.	Внутрішня міграція жителів регіону	31	2,06 $\pm$ 0,05	41,3
8.	Підвищення рівню смертності та демографічні загрози	24	1,6 $\pm$ 0,05	32
9.	Політичні зміни в державі	21	1,40 $\pm$ 0,03	28
$\sum_{i=1}^n x_{i\max} = 75 \quad \sum_{i=1}^n x_{i\min} = 15$				

Як видно з таблиці 1, найбільшою загрозою в процесі організації і проведення загань в сучасних умовах експерти вважають підвищення ризику виникнення надзвичайних ситуацій на території регіону, зниження рівню популярності виду спорту, зручність інфраструктури спортивного об'єкта, популярність спортсменів – учасників змагань, отже експерти вважають, що масові спортивні заходи, за умови що вони відбудуться у безпечних умовах, матимуть ефект від проведення

і приваблять учасників і глядачів якщо вид спорту та спортсмени популярні серед місцевого населення, до спортивного об'єкту, де проводяться змагання зручно добиратися усіма видами транспорту і навколо нього або на його території створено усі необхідні для споживачів умови. Натомість мало впливають на відвідування змагань або участь у них такі показники як ранг та/або престиж змагання, зниження рівню життя населення, внутрішня міграція жителів регіону, оскільки любительські ліги мають не менший соціальний ефект ніж професійні змагання, а для учасників змагань, які змушені були тимчасово виїхати з міста або області є можливість їх відвідати, на глядачів цей фактор мало впливає оскільки вони можуть долучитися до перегляду змагань або інших заходів онлайн. Найменший вплив, за оцінками експертів, на організацію і проведення масових спортивних заходів мають підвищення рівню смертності та демографічні загрози, а також політичні зміни в державі.

Основними особливостями івент-менеджменту в процесі організації та проведення спортивних іміджевих заходів є створення видовищних подій з кожного спортивного заходу, неповторність і унікальність кожного спортивного івенту, залучення якомога більшої кількості населення до безпосередньої участі у спортивних заходах, створення бренду зі спортивних подій з власним логотипом і слоганом для пізнаваності і зовнішньої реклами, вдале поєднання розважальних заходів з науковими подіями.

Умовою успішного просування спортивних іміджевих заходів серед населення є створення власного середовища в інтернет-просторі, а саме власних каналів і сторінок у соціальних мережах та популярних месенджерах, що дає швидке розповсюдження рекламної і корисної інформації про масові спортивні заходи, знакові події, спортсменів, тренерів, видатних діячів фізичної культури та спорту. Визначним кроком вперед у розповсюдженні спортивних івентів є створення і функціонування івент-агенств, які займаються залученням зацікавлених осіб до участі у змаганнях і заходах різного рівня, що робить співпрацю зручною і вигідною для агенств і споживачів.

2. Оцінка ефективності організації та проведення масових спортивних заходів в процесі реалізації державних соціальних програм

У нормативних актах, прийнятих державними органами влади, зокрема Кабінетом Міністрів України, Міністерством молоді та спорту України, визначено норми витрат на проведення спортивних заходів, порядок організації і проведення спортивних заходів, методику оцінки виконання державних Програм розвитку фізичної культури та спорту.

Такі оцінки мають відображати кількісні та якості показники змін, що відбулися завдяки реалізації Програми. Показники можуть бути економічні і соціальні.

До економічних показників віднесено витрати на реалізацію програми та використання інших ресурсів. До соціальних показників віднесено рівень залучення населення до занять руховою активністю, поінформованість населення щодо формуванню здорового способу життя, надання якісних фізкультурно-спортивних послуг, формування позитивного іміджу країни на міжнародному рівні. Серед економічних показників реалізації Програми є фінансування фізкультурно-оздоровчих заходів, спортивно-масових заходів, витрати на одного учасника та суддівство і т.д. Витрати поділені на затрати, продукт, ефективність, якість.

Економічний ефект від спортивних подій не принесе значних вигоди для приймаючої сторони, якщо не будуть максимізуватись місцеві вигоди, досягнутий довгостроковий ефект від туризму, зростання конкурентоспроможності на основі міжнародного визнання, покращення іміджу і підвищення оцінки з боку туристів, якщо не будуть, поліпшені транспортна інфраструктура і будівництво, якщо не відбудеться швидкого розширення готельної індустрії та соціальних інвестицій, таких як парки, об'єкти туризму та соціальної інфраструктури.

Усе це може стати каталізатором для створення нових робочих місць, зростання чисельності зайнятих у сфері туризму і в інших сферах. Важливо бачити позитивну сторону мега-події. Разом з тим, необхідно усвідомлювати і те, що може виникнути і безліч проблем. Це – приплив учасників, нижче, ніж очікувалося, регіональні економічні наслідки, проблема залучення ресурсів, необхідність проведення спеціалізованих курсів для обслуговуючого персоналу і організаторів, питання комерціалізації, охорони навколишнього середовища. Проведення мега-заходу може генерувати як короткострокові, так і довгострокові проблеми.

У нашій країні прийнято Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників від 03 березня 2018 р. за № 264/31716, яке визначає порядок організації офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів (далі – спортивні заходи), що проводяться з метою реалізації відповідних програм розвитку фізичної культури і спорту, та порядок матеріального забезпечення їх учасників²⁰.

---

²⁰ Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників / Міністерство молоді та спорту. 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31716?an=1>

У Харківській області в межах виконання Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року (далі – Програма) планувалося провести 2457 спортивних заходів, загалом в Україні за чотири роки планувалося провести 26754 заходи, це свідчить про те, що у Харківській області планувалося провести майже 11% запланованих в межах програми спортивних заходів, з них: у 2021 році – 514, 2022 – 576, 2023 – 645, 2024 – 722 заходи, на які передбачалося витратити 15905,6 тис. грн з державного бюджету, відповідно 3776,7 тис. грн. у 2021 році, 3916,5 тис. грн. у 2022 році, 4039,2 тис. грн. у 2023 році, 4173,2 тис. грн. у 2024 році²¹.

На фінансування Програми з 2017 року по 2024 рік планувалося витратити 41 515 122,8 тис. грн. з державного бюджету, 55 748 268 тис. грн. з місцевих бюджетів, 3 478 139 тис. грн. з інших джерел, загалом обсяг фінансування Програми мав скласти 100 741 529,8 тис. грн.²².

Планування видатків у бюджетах усіх рівнів на проведення спортивних заходів здійснюється на підставі відповідних календарних планів, регламентних або розпорядчих документів згідно з вимогами чинного законодавства з урахуванням діючих норм, нормативів, цін, тарифів, кількісних показників, сформованих відповідно до специфіки проведення окремого спортивного заходу²³.

Середні витрати на проведення масового спортивного заходу становить 94 грн. на один людино-день, участь у Всеукраїнських масових спортивних заходах, фестивалях, спортивних святах становить 135 грн., на один захід приходиться близько 2, 021 людино-день, в середньому, на проведення одного масового спортивного заходу витрачається 25,574 тис. грн.²⁴.

Основними напрямками витрат на проведення спортивних заходів, що здійснюються з відповідних бюджетів, виходячи з фінансових можливостей організатора заходу, є витрати на:

- оплату проїзду, проживання, харчування, добових учасників;

---

²¹ Деякі питання фінансової підтримки громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1245-2022-%D0%BF#Text>

²² Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF#n87>

²³ Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників / Міністерство молоді та спорту. 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31716?an=1>

²⁴ Оцінка ефективності бюджетної програми за 2021 рік. URL: <https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/pasporty-budzhetnyh-program/Otsinka-efektyvnosti-2021-rik/sport/Otsinka-efektyvnosti-budgetnoy-programy-za-2021-rik-1115061.pdf>

- оренду спортивних об'єктів, споруд для проведення спортивних заходів, витрати на їх обслуговування і експлуатацію;
- підготовку та облаштування місця проведення спортивного заходу;
- оплату транспортних послуг (у тому числі оренду автомобілів швидкої медичної допомоги, інших транспортних засобів);
- придбання пально-мастильних матеріалів для проведення спортивних заходів;
- оренду оргтехніки та обладнання (чи плату за користування ними), витрати на їх обслуговування і експлуатацію;
- оплату послуг зв'язку;
- оплату поліграфічних та інформаційних послуг;
- придбання канцелярських товарів для забезпечення проведення спортивних заходів;
- придбання за встановленими нормами лікарських засобів та виробів медичного призначення;
- оренду або експлуатацію спеціального медичного обладнання для обслуговування учасників спортивних заходів;
- придбання дипломів (грамот), медалей, кубків, призів, цінних подарунків, іншої нагородної атрибутики для переможців і призерів спортивних змагань та грамот для їх тренерів;
- придбання малоцінного спортивного інвентарю для учасників спортивних заходів;
- оренду та експлуатацію спортивного обладнання та інвентарю довгострокового використання для проведення спортивних заходів;
- оплату за участь національних збірних команд України з видів спорту у міжнародних спортивних змаганнях на підставі регламентних документів відповідних міжнародних спортивних федерацій та вимог організаційних комітетів з проведення відповідних міжнародних спортивних змагань, яка здійснюється в установленому порядку до початку цих змагань згідно із затвердженим кошторисом та у сумі, що передбачена такими регламентними документами;
- інші витрати, обумовлені специфікою проведення конкретного спортивного заходу та витрати обґрунтовані необхідними регламентними документами²⁵.

Масові спортивні заходи мають фінансуватися організаторами відповідно до календарного плану на базі кошторису витрат спортивного заходу, складеного за відповідною формою. Департамент, як організатор заходу зобов'язаний обирати найбільш раціональний та економічно

---

²⁵ Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників / Міністерство молоді та спорту. 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31716?an=1>

обґрунтований варіант використання бюджетних коштів на їх проведення. Витрати на забезпечення учасників спортивних заходів харчуванням, лікарськими засобами та виробами медичного призначення здійснюються за нормами витрат та відповідно до порядків, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 року № 689 «Про затвердження норм витрат на проведення спортивних заходів державного та міжнародного рівня» – для спортивних заходів державного і міжнародного рівня, що проводяться на території України, а також спортивних заходів, що проводяться установами, закладами та організаціями за рахунок коштів державного бюджету²⁶.

До показників оцінки ефективності організації та проведення масових спортивних заходів можна віднести:

1. Кількість осіб, які брали участь у заході.
2. Кількість і якість надання фізкультурно-спортивних послуг під час заходу.
3. Кількість створених робочих місць, завдяки проведенню заходу.
4. Кількість витрат на проведення заходу.
5. Кількість витрат на ресурсне забезпечення.

Оцінка ефективності проведення масового спортивного заходу здійснюється шляхом співставлення запланованих показників проведення заходу з отриманими результатами після проведення заходу, або шляхом співставлення отриманих результатів з існуючими стандартами, за наявності.

Алгоритм оцінки ефективності масового спортивного заходу полягає у плануванні проведення заходу, розрахунках витрат, складанні кошторису на проведення заходу, для цього спланувати кількість учасників заходу, шляхом отримання заявок на участь у заході. Наступним кроком є делегування повноважень відповідальним особам, згідно з планом заходу, щодо організації роботи з різних напрямків. Після проведення заходу відповідальні особи мають надати звіт про виконання роботи, на підставі яких слід скласти загальний звіт про проведення масового спортивного заходу.

Для ефективного проведення масового спортивного заходу слід провести інформаційну роботу з цільовою аудиторією споживачів фізкультурно-спортивних послуг, які запропоновані у ході заходу для залучення їх до відвідування заходу. Якщо передбачаються платні послуги, як то платні квитки, можна організувати систему знижок або клубну систему відвідування заходів. Це підвищить інтерес споживачів і сприяє їх активному залученню до наступних заходів.

---

²⁶ Про затвердження норм витрат на проведення спортивних заходів державного та міжнародного рівня /Кабінет Міністрів України. 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/689-2013-%D0%BF#Text>

Основними показниками ефективної участі спортсменів у масових спортивних заходах, зокрема у навчально-тренувальних зборах та проміжних змаганнях, є високі результати спортсменів на міжнародній арені. Оцінюючи практичну діяльність Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради можна відзначити високі результати харківських спортсменів.

Основними показниками оцінки ефективності організації та проведення масових спортивних заходів в процесі реалізації державних соціальних програм є кількість осіб, залучених до участі у масовому спортивному заході, кількість робочих місць, які було створено в процесі проведення заходу, кількість і якість фізкультурно-спортивних послуг, наданих в процесі заходу, витрати на проведення заходу та створення ресурсного забезпечення для проведення заходу. Алгоритм оцінки ефективності організації і проведення масового спортивного заходу включає етапи планування, організації, проведення і підведення підсумків зі співставленням отриманих результатів з запланованими.

3. Технологія організації і проведення масових спортивних заходів

Організаторами масового спортивного заходу можуть виступати юридичні або фізичні особи, які ініціювали та проводять офіційний захід, а також здійснюють організаційне, фінансове та інше забезпечення його підготовки і проведення. Для проведення заходу необхідно підготувати регламентні документи – документи, що регулюють проведення спортивних заходів (правила спортивних змагань, положення (регламент) про спортивні змагання, вимоги міжнародних федерацій щодо проведення спортивних змагань, директиви, протоколи, договори, рішення, інші розпорядчі документи спортивної федерації або організатора заходу).

Невід'ємною складовою спортивного заходу є учасники – спортсмени, тренери, спортивні судді, інші особи, які забезпечують організаційне супроводження спортивного заходу, зокрема фахівці з медичного та науково-методичного забезпечення, налаштування та ремонтування спортивного обладнання і спортивного інвентарю, комп'ютерного моделювання, відеозйомки, управління автотранспортними засобами та маломірними моторними суднами, особи, які супроводжують спортсменів з інвалідністю та учасників спортивних заходів, інші фахівці з урахуванням специфіки видів спорту, перелік яких обумовлюється регламентними документами з проведення спортивного

змагання або розпорядчим документом організатора заходу з проведення навчально-тренувального збору²⁷.

Спортивні заходи класифікуються відповідно до їх мети. Події можна розділити в залежності від того, за допомогою якого адміністративного управління вони проводяться: державного, корпоративного або приватного. По-перше, державна або громадська організація, плануючи спортивний захід разом із статистичним центром регіонального розвитку мають на меті покращення іміджу регіону, зміцнення почуття спільності його мешканців, розвитку промисловості, нових технологій зміцнення міжнародних освітніх і культурних зв'язків. По-друге, національні корпорації здатні використовувати великі спортивні події на території країни з метою реклами, поліпшення власного іміджу і пізнаваності серед покупців.

Спортивні заходи також класифікуються відповідно до особливостей проведення і можуть бути масові, місцеві і культурні:

1. Чемпіонати, кубкові змагання, комплексні змагання.
2. Заходи, на передодні проведення великого турніру: зустрічі спортивних чиновників, проведення міжнародних конференцій.
3. Створення спортивних музеїв.
4. Регулярні культурно-спортивні події для населення: катання на лижах, ковзанах, байдарках, плавання.

Мета масових спортивних заходів полягає у створенні сприятливих умов рекреації населення України та забезпечення прав громадян на заняття фізичною культурою і спортом, задоволення їх потреб в оздоровчих послугах за місцем проживання та у місцях масового відпочинку, популяризації здорового способу життя.

Стимулюючи зростання спортивно-технічних досягнень, сприяючи кращій фізичній підготовці й морально-патріотичному вихованню молоді, масові спортивні заходи вирішують низку актуальних соціальних завдань, зокрема:

1. Пропаганда здорового способу життя, фізичної культури й спорту. Вона здійснюється шляхом наочних засобів, які використовуються для оформлення місць проведення, своєчасною грамотною інформацією про хід, сутність і підсумки заходу.

2. Рекламні заходи щодо форм і видів масових спортивних заходів, залежно від характеру й спрямованості, їхньої популяризації серед населення.

---

²⁷ Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників / Міністерство молоді та спорту. 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31716?an=1>

3. Розширення менеджментської та маркетингової спортивно-масової структури діяльності.

4. Виявлення перспективної молоді для занять різними видами спорту.

5. Встановлення спортивних рекордів (закладу, підприємства, району, міста).

6. Національно-патріотичне виховання, яке базується на традиційних основах фізичного виховання українського народу.

7. Розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення, об'єднання інтересів, усвідомлення суспільної цілісності та особистої значущості. Вирішенню цих завдань сприяє спільна підготовка до змагань, участь у складі команд, присутність глядачів і вболівальників.

8. Залучення населення до суспільно-корисної діяльності в галузі фізичної культури й спорту. У сфері масового спорту складно домогтися успіху без залучення помічників, організаторів – волонтерів, членів комісій, спортивних суддів, волонтерів, спонсорів, представників радіомовлення та преси.

9. Виявлення найсильніших учасників і команд, комплектування збірних команд.

10. Підведення підсумків, оцінка та контроль роботи фізкультурних клубів, секцій, груп, визначення переможців масових заходів та якості фізкультурно – оздоровчої роботи.

11. Обмін досвідом роботи, демонстрація досягнень кращих колективів. Це завдання вирішується шляхом залученню досвідчених фахівців фізичної культури та спорту, організації зустрічей з різними командами підсумків змагань, акцентуванню уваги учасників на досліджуваних предметах.

При плануванні та проведенні масового спортивного заходу перед організатором ставляться конкретні завдання, що відповідають його головній меті та сприяють її досягненню. Усі масові спортивні заходи у системі фізкультурно-оздоровчої роботи повинні проводитися у відповідності з наступними основними організаційними принципами:

1. Відповідність поставленим завданням. Тобто, характер, зміст, місце й час проведення повинні вибиратися так, щоб сприяти найбільш повному вирішенню головного завдання. Якщо це пропаганда фізичної культури й спорту, то захід необхідно проводити в місцях масового відпочинку людей, за місцем проживання усередині мікрорайону, біля будинків, на відкритому спортмайданчику або стадіоні у той час, коли змагання спостерігатиме найбільша кількість глядачів. При плануванні таких заходів одним із головних завдань буде розміщення реклами, інформації, оформлення.

Якщо мета проведення заходу оздоровчий відпочинок, для якого важлива відсутність сторонніх, невимушена атмосфера, можливість усамітнитись, відпочити на свіжому чистому повітрі, у такому випадку надмірна реклама не потрібна.

2. Доступність масового спортивного заходу за часом і місцем проведення. Це важливий організаційний принцип, для його дотримання слід врахувати такі фактори, як режим роботи учасників, транспорт, погода.

3. Доступність змагальних вправ. Необхідно врахувати при визначенні програми змагання, що до участі у масовому спортивному заході залучаються учасники, різного з віку, статі й фізичної підготовки, слід підібрати вправи, доступного навантаження, складності, тривалості й інтенсивності виконання.

4. Безпека учасників, глядачів і суддів. Масові спортивні заходи часто проводяться не на типових спортивних спорудах та із залученням недостатньо досвідчених суддів і учасників, тому необхідно ретельно організувати медичне забезпечення заходу, слід підбирати й контролювати траси для бігу, сектори для метання й стрибків, майданчики для ігор, дистанції туристських естафет і т.п. Слід перевірити спортивний інвентар, установити огорожі небезпечних зон, передбачити місця для розташування учасників і їхнього майна. Варто знати, що недостатній рівень організації з цього питання може не тільки зіпсувати настрої людям, але й призвести до непоправних наслідків.

5. Видовищність, наочність, естетичність, що сприяє гармонійному розвитку особистості. Принцип полягає у підборі вправ з урахуванням статі, віку, інтересів учасників і глядачів, а також у мистецтві оформлення, створенні відповідної атмосфери під час змагань, на церемоніях їх відкриття й закриття, в охайності костюмів учасників і суддів, в етиці спілкування між учасниками, судьями й глядачами, об'єктивності в оцінці результатів, своєчасності підведення підсумків змагання і їхніх оголошень, дотримання урочистих процедур при нагородженні переможців.

Недотримання принципів та безвідповідальне ставлення до вимог може негативно вплинути на успіх проведення масових спортивних заходів, знецінити організаційну і підготовчу роботу, призвести до небажаних наслідків, створити загрозу здоров'ю учасників.

У процесі організації масових спортивних заходів необхідно враховувати можливості, інтереси учасників, а також наявні можливості реалізації цих інтересів (наявність спортивного інвентарю й необхідних спортивних споруд, кліматичні умови, забезпеченість спортивними судьями, організаторами, матеріальними та фінансовими ресурсами).

Для підвищення ефективності процесу організації та проведення масових спортивних заходів слід дотримуватися відповідної технології. Феномен «технологія» увійшов до педагогічної науки зі сфери виробництва, де він тлумачився як «сукупність технічних дій, спрямованих на створення матеріальних речей»²⁸; «сукупність виробничих процесів у певній сфері виробництва, а також науковий опис засобів виробництва»²⁹. На сьогодні технологія інтегрує досягнення науки й практики та являє собою складну систему, що постійно розвивається й до складу якої входять не лише штучні технічні пристрої, виробничі процеси, операції та ресурси, а й підсистеми соціальних наслідків, управління тощо³⁰.

Технологія повинна задовольняти певні методологічні вимоги:

- концептуальність (кожна технологія повинна спиратися на наукову концепцію, яка забезпечує філософське, психологічне, дидактичне і соціально-педагогічне обґрунтування досягнення цілей);

- системність (технологія має усі ознаки системи: логіку процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність);

- керованість, що передбачає діагностичне планування, проектування процесу організації і проведення масових спортивних заходів, поетапну діагностику, варіювання засобами і методами з метою корекції результатів;

- ефективність (технологія існує у конкретних умовах і повинна бути ефективною за результатами і оптимальними витратами, гарантувати досягнення певного стандарту якості);

- відтворюваність, що уможлиблює застосування (повторення, відтворення) технології організації і проведення масових спортивних заходів в інших однотипних установах та організаціях іншими суб'єктами.

Організація і проведення масового спортивного заходу включає певний набір дій, які можна представити у вигляді наступних етапів:

1 етап – постановка цілей та проектування масового спортивного заходу;

2 етап – вибір стратегії проведення масового спортивного заходу;

---

²⁸ Деделюк Н. Організація масових фізкультурно-оздоровчих спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання. Луцьк: Волинський національний університет Імені Лесі Українки, 2008. 71 с.

²⁹ Пovalій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 198 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82458/1/Povalii_management.pdf; jsessionid=DFFC6B06FDFB9F4B17C416F8114F5DF6

³⁰ Гасюк І. Л. Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні : автореф. дис. д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. К. : Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2013. 36 с.

3 етап – планування проведення масового спортивного заходу;

4 етап – організація проведення масового спортивного заходу і делегування повноважень;

5 етап – проведення масового спортивного заходу;

6 етап – підведення підсумків і оцінка результатів проведення масового спортивного заходу;

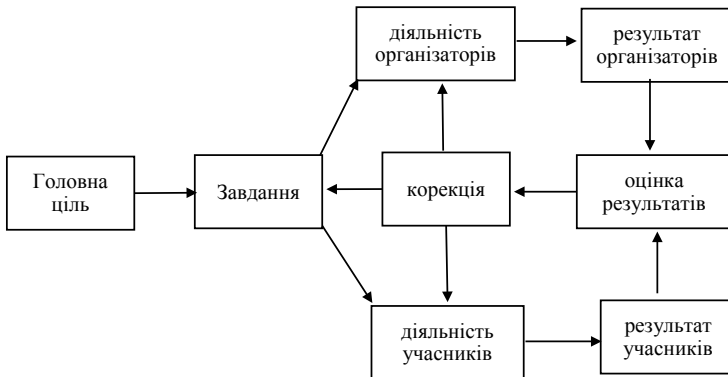
7 етап – формування висновків і розробка рекомендацій для підвищення ефективності проведення масового спортивного заходу.

Основними умовами ефективної організації і проведення масового спортивного заходу є:

- професіоналізм організаторів,
- наявність необхідних ресурсів,
- оптимальний склад учасників,
- ефективний маркетинг,
- сприятливі умови зовнішнього середовища (включаючи зовнішньополітичні, економічні, екологічні, епідеміологічні).

Можна констатувати, що технологія проведення масового спортивного заходу – це модель спільної діяльності організаторів і учасників заходу з проектування, організації і проведення заходу для досягнення мети або бажаного результату.

Технологія проведення масового спортивного заходу включає такі складові, як головна ціль, завдання, діяльність організаторів, діяльність учасників, результат організаторів, результат учасників, оцінка результатів, корекція (рисунк 1).

Рис. 1. Технологія проведення масового спортивного заходу

Головною умовою ефективної організації і проведення масового спортивного заходу є постановка його цілі, оскільки ціль зумовлює характер, вид, спрямування заходу. Для досягнення поставленої цілі

заходу слід сформувавши завдання заходу, які сприятимуть його успішному проведенню. Завдання заходу розкривають його особливості, конкретизують ціль, зумовлюють діяльність організаторів і учасників заходу.

Діяльність організаторів заходу включає в себе увесь цикл підготовки та проведення заходу, такі як планування заходу, розподіл обов'язків та делегування повноважень, забезпечення фінансовими, кадровими, матеріально-технічними, медичними, інформаційними ресурсами, безпосереднє проведення заходу, підведення підсумків і оцінка результатів заходу, яка сприятиме подальшій корекції дій організаторів змагання і, за необхідності, на постановку завдань майбутніх заходів.

Діяльність учасників заходу передбачає підготовку до участі у заході, виконання необхідних організаційних умов і дотримання вимог з боку організаторів заходу, безпосередню участь у заході, отримання особистих результатів від участі у заході та їх оцінка, та корекція подальшої підготовки до наступних заходів, яка має вплинути на діяльність учасників у наступних заходах.

Результати організаторів включають якість проведення масового спортивного заходу, його соціальний і економічний ефекти для організаторів та суспільства (держави, громади, організації чи установи) в залежності від масштабу та виду заходу. Результат організації та проведення заходу для організаторів можна оцінити завдяки соціальним і економічним кількісним показникам, представлених в попередньому розділі.

Результати учасників масового спортивного заходу це ті досягнення та здобутки, які отримують усі учасники заходів, до яких можна віднести спортсменів, тренерів, суддів, глядачів, волонтерів. Результати можуть бути якісними та кількісними. До якісних можна віднести задоволення від участі у заході, враження, отримані емоції, позитивний вплив на здоров'я, внесок у формування здорового способу життя, забезпечення активного дозвілля, задоволення потреби у спілкуванні, налагодження нових контактів, розширення знань та кругозору та інші соціально важливі результати. До об'єктивних результатів можна віднести кількісні результати участі у змаганнях, спортивні досягнення, рекорди, виконання нормативів, отримання матеріальної вигоди або нагород.

Оцінка результатів масового спортивного заходу може відбуватися для організаторів відповідно до показників соціального і економічного ефекту, або відповідно до норм і стандартів при співставленні отриманих результатів із запланованими або наявними, як для організаторів для і для учасників.

У запропонованій технології проведення масового спортивного заходу під корекцією розуміємо зміну діяльності організаторів і учасників для підвищення рівню показників отриманих результатів у наступних заходах на підставі оцінки результатів діяльності у попередніх заходах. Також корекцію можуть вносити організатори масового спортивного заходу у постановку завдань заходу для досягнення більшої ефективності під час організації і проведення наступних заходів.

Запропонована технологія концептуальна, системна, керована, ефективна і має властивість відтворюватися. Відповідає усім видам масових спортивних заходів, вона стабільна і мобільна водночас. Її стабільність підтверджується тим, що вона не залежить від кількісного і якісного складу організаторів і учасників заходу, його цілі, завдань і інших організаційно-управлінських умов. Мобільність даної технології забезпечується змінами складу учасників заходу, ресурсним забезпеченням, результативністю учасників та ефективністю самого заходу під впливом факторів зовнішнього середовища.

ВИСНОВКИ

У ході теоретичного аналізу з'ясувалося, що під масовими спортивними заходами можна розуміти діяльність, учасники якої з урахуванням їх віку, статі, підготовленості мають приблизно рівні можливості досягти перемоги в доступних їм вправах. Ця доступність створюється спеціальним підбором змагальних вправ, складності й довжини дистанцій, ваги використовуваних приладів, а також тривалістю й інтенсивністю виконання рухових дій. Крім того, з метою вирівнювання фізичних можливостей учасників, використовуються гандикапи, фора, порівняльні коефіцієнти й заохочувальні бали.

Встановлено, що масові спортивні заходи – це заходи спортивного характеру за участю значної кількості громадян, що проводяться з нагоди відзначення офіційних (державних), професійних, релігійних свят, пам'ятних дат, а також за ініціативою громадських об'єднань, релігійних конфесій, громад, окремих громадян, спортивних організацій, закладів культури з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання. До масових спортивних заходів можна віднести навчально-тренувальні збори, спортивні змагання, інші спортивні заходи або комплекс спортивних заходів в межах проведення спортивних змагань, або самостійно.

Суб'єктами масових спортивних заходів є: організатори, організаційний комітет, учасники та їх організації, головна суддівська

колегія, спонсори, представники інформаційних джерел, обслуговуючий персонал, уболівальники. Для ефективного проведення заходів організатори розробляють план підготовки до заходу, сценарій, програму та положення про захід. Учасники та їх організації приймають участь у спортивних змаганнях на підставі офіційного запрошення організаторів. Представництво засобів масової інформації запрошено для надання і поширення інформації про хід спортивного заходу, щоб забезпечити максимальне їх висвітлення.

Основними організаційними умовами проведення масових спортивних заходів є професійне проектування і планування заходу, його ресурсне забезпечення (матеріально-технічне, фінансове, кадрове, медичне), ефективні шляхи залучення учасників, створення безпечної і комфортної атмосфери під час проведення заходу, своєчасна реклама та маркетингова діяльність організаторів, попит споживачів на отримання відповідної послуги у вигляді заходу, його доступність для населення.

Серед основних загроз у процесі організації і проведення загань в сучасних умовах є підвищення ризику виникнення надзвичайних ситуацій на території регіону, зниження рівню популярності виду спорту, зручність інфраструктури спортивного об'єкта, популярність спортсменів – учасників змагань, мало впливають на відвідування змагань або участь у них такі показники як ранг та/або престиж змагання, зниження рівню життя населення, внутрішня міграція жителів регіону, найменший вплив, за оцінками експертів, на організацію і проведення масових спортивних заходів мають підвищення рівню смертності та демографічні загрози, а також політичні зміни в державі.

Встановлено, що під технологією проведення масового спортивного заходу слід розуміти модель спільної діяльності організаторів і учасників заходу з проектування, організації і проведення заходу для досягнення мети або бажаного результату. Технологія проведення масових спортивних заходів включає такі складові, як головна ціль, завдання, діяльність організаторів, діяльність учасників, результат організаторів, результат учасників, оцінка результатів, корекція. Запропонована технологія концептуальна, системна, керована, ефективна і має властивість відтворюватися. Відтворюється в усіх видах масових спортивних заходів, вона стабільна і мобільна водночас. Її стабільність підтверджується тим, що вона не залежить від кількісного і якісного складу організаторів і учасників заходу, його цілі, завдань і інших організаційно-управлінських умов. Мобільність даної технології забезпечується змінами складу учасників заходу, ресурсним забезпеченням, результативністю учасників та ефективністю самого заходу під впливом факторів зовнішнього середовища.

АНОТАЦІЯ

Сьогодні масові спортивні заходи перетворюються на незабутні події – івенти і відіграють важливе значення у житті людей, вони є розвагою, формою активного дозвілля, засобом пропаганди здорового способу життя, популяризації різних видів спорту. З кожним роком глядачі стають все вибагливішими, а вимоги до якості організації і рівня проведення масових спортивних заходів підвищуються, що спонукає до удосконалення технології їх організації і проведення.

Під технологією проведення масового спортивного заходу слід розуміти модель спільної діяльності організаторів і учасників заходу з проектування, організації і проведення заходу для досягнення мети або бажаного результату, вона включає головну ціль, завдання, діяльність організаторів, діяльність учасників, результат організаторів, результат учасників, оцінку результатів, корекцію. Запропонована технологія концептуальна, системна, керована, ефективна і має властивість відтворюватися. Основними організаційними умовами проведення масових спортивних заходів є професійне проектування і планування заходу, його ресурсне забезпечення (матеріально-технічне, фінансове, кадрове, медичне), ефективні шляхи залучення учасників, створення безпечної і комфортної атмосфери під час проведення заходу, своєчасна реклама та маркетингова діяльність організаторів, попит споживачів на отримання відповідної послуги у вигляді заходу, його доступність для населення.

У ході експертної оцінки встановлено, що основними загрозами у процесі організації і проведення масових спортивних заходів є підвищення ризику виникнення надзвичайних ситуацій, зниження рівню популярності виду спорту, зручність інфраструктури спортивного об'єкта, популярність спортсменів – учасників змагань, мало впливають на відвідування змагань або участь у них такі показники як ранг та/або престиж змагання, зниження рівню життя населення, внутрішня міграція жителів регіону, найменший вплив, за оцінками експертів, на організацію і проведення масових спортивних заходів мають підвищення рівню смертності та демографічні загрози, а також політичні зміни в державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Афіша спортівентів Фартлек. URL: <https://fartlek.com.ua/partnership-fartlek>
2. Бондар А.С., Петренко І.В., Томенко О.А. Сучасні тенденції управління фізичною культурою і спортом в Україні. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2021. № 6(86). С. 57–63. <https://doi.org/10.15391/snsv.2021-6.009>

3. Гасюк І. Л. Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні : автореф. дис. д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. К. : Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2013. 36 с.

4. Деделюк Н. Організація масових фізкультурно-оздоровчих спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання. Луцьк: Волинський національний університет Імені Лесі Українки, 2008. 71 с.

5. Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspekt.pdf

6. Деякі питання фінансової підтримки громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1245-2022-%D0%BF#Text>

7. Заросило В.В. Теорія масових заходів та їх вплив на громадську безпеку. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. 2014. Вип. 42(3). С. 122–126.

8. Оцінка ефективності бюджетної програми за 2021 рік. URL: <https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/pasporty-budzhetnyh-program/Otsinka-efektyvnosti-2021-rik/sport/Otsinka-efektyvnosti-budgetnoy-programy-za-2021-rik-1115061.pdf>

9. Повалій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 198 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82458/1/Povalii_management.pdf;jsessionid=DFFC6B06FDFB9F4B17C416F8114F5DF6

10. Про Департамент / Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради. 2022. URL: <http://sportevents.kharkiv.ua/ua/o-departamente.html>

11. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF#n87>

12. Про затвердження Настанови про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку і безпеки громадян під час проведення масових заходів та акцій : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 квітня 2005 р. № 230. Режим доступу : <http://rada.gov.ua>

13. Про затвердження норм витрат на проведення спортивних заходів державного та міжнародного рівня / Кабінет Міністрів України. 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/689-2013-%D0%BF#Text>

14. Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників /

Міністерство молоді та спорту. 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31716?an=1>

15. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06 червня 2000 р. № 1835-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 40. Ст. 338. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>

16. Про фізичну культуру і спорт : Закон України / Верховна Рада України. 1994. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

17. Радіонова О. М. Конспект лекцій з курсу «Івент-технології» (для студентів 2-го курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа», 6.140103 – «Туризм»). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 67 с.

18. Silva, C. N, Bucek, J. Local (2016), Government and Urban Governance in Europe introduction. *Local Government and Urban*. pp. 9-32. <http://doi.org/10.1007/978-3-319-43979-2>

19. Ukraine Sport Events. Офіційний сайт. URL: <https://sportevent.com.ua/>

20. White Paper on Sport (2007). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>

Information about the authors:

Bondar Anastasiia Serhiivna,

Candidate of Physical Education and Sport Sciences
(PhD Physical Education and Sport), Associate Professor,
Head of Department of Management of Physical Culture
Kharkiv State Academy of Physical Culture
99, Klochkivska str., Kharkiv, 61058, Ukraine

Petrenko Iryna Viktorivna,

Candidate of Physical Education and Sport Sciences
(PhD Physical Education and sport), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Management of Physical Culture
Kharkiv State Academy of Physical Culture
99, Klochkivska str., Kharkiv, 61058, Ukraine

Hubarivna Anna Vitaliivna,

Postgraduate Student
Kharkiv State Academy of Physical Culture
99, Klochkivska str., Kharkiv, 61058, Ukraine